

جمهوری اسلامی ایران
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی
سازمان پژوهش‌های علمی

اصول آتش نشانی و مشمولی از حریق در کارگاه‌ها (نیمه کارگاه کارفرمایان)

تهیه شده در مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و
بهداشت کار با همکاری دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

مولف و گردآورنده: رضا غلام‌نیا

مرکز تحقیقات و تعلیمات
حفاظت فنی و بهداشت کار
چاپ اول
۱۴۰۰

مدرسنامه: غلام نیا، رضا، ۱۳۵۳-
 عنوان و نام پدیدآور: اصول آتش نشانی و پیشگیری از حریق در کارگاه ها (ویژه کارگران و کارفرمایان) / مؤلف
 و گردآورنده رضا غلام نیا؛ تهیه شده در مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت کار با همکاری
 دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی؛ برای وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی معاونت روابط کار
 مشخصات نشر: تهران: مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت کار، ۱۴۰۰ مشخصات ظاهری: (۱۳۸)
 ص: مصور (رنگی)، جدول (رنگی)، ۹۷۸-۶۰۰-۶۲۰۳-۳۲-۴: شابک
 وضعیت فهرست نویسی: فیا
 آتش سوزی -- پیشگیری Fire prevention یادداشت: کتابنامه: ص: [۱۳۸] موضوع: آتش سوزی- پیشگیری
 آتش نشانی -- پیش بینی های ایمنی Fire prevention -- Equipment and supplies -- وسائل و تجهیزات
 شناسه افزوده: مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت کار
 شناسه افزوده: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی
 افزودن شناسه: Shahid Beheshti University of Medical sciences & Health Services
 شناسه افزوده: ایران. وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی. معاونت روابط کار
 TH۹۲۲۱: رده بندی کنگره
 رده بندی دیویی: ۶۲۸/۹۲۲
 شماره کتابشناسی ملی: ۸۶۷۶۰۳۵
 اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیا

اصول آتش نشانی و پیشگیری از حریق در کارگاه ها (ویژه کارگران و کارفرمایان)

تهیه شده: مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت کار با همکاری دانشگاه

علوم پزشکی شهید بهشتی

مؤلف و گردآورنده: رضا غلام نیا

ناشر: مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت کار

نوبت چاپ: اول / پاییز ۱۴۰۰

قیمت: رایگان

شمارگان: ۵۰ نسخه

ISBN: 978-600-6203-32-4

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۲۰۳-۳۲-۴

مرکز تحقیقات و تعلیمات
 حفاظت فنی و بهداشت کار

مرکز پخش: تهران، بزرگراه آیت الله سعیدی، چهارراه یافت آباد
 بلوار معلم، نرسیده به میدان معلم کد پستی: ۱۳۷۱۶۱۳۵۱

کلیه حقوق مادی و معنوی برای این مرکز محفوظ است
 و هرگونه سوء استفاده و فروش به غیر پیگرد قانونی دارد.

● سخنی با خوانندگان

ارتقای فرهنگ ایمنی کار، همواره به عنوان مهمترین راهبرد پیش گیری حوادث ناشی از کار شناخته شده است و امروزه فرهنگ ایمنی کار به عنوان مهارت های شغلی افراد تلقی می گردد و نقشی بی بدیل در کاهش هزینه های مستقیم و غیرمستقیم ناشی از حوادث و بیماری های شغلی ایفاء می نماید. طبق نظر دفتر بین المللی کار، مهمترین اصل در پیشرفت یکپارچه اصول ایمنی و بازتاب آن در محیط کار، توجه به جنبه های فرهنگی و اجتماعی با دید زیست افزاری است که این امر ضمن تحقق شعار "انسان سالم محور توسعه پایدار"، موجب ارتقای بهره وری و بهبود نظام های اقتصادی در کشورها محسوب می گردد. در همین راستا، بهره مندی از محصولات و محتوای فرهنگی و آموزشی تخصصی یکپارچه و استاندارد ایمنی، یکی از کاربردی ترین و موثرترین ابزار در امر یادگیری، آموزش و ترویج در مقوله حفاظت فنی و ایمنی کار می باشد که ضمن تحقق آموزش های کاربردی و هدفمند، نهایتاً به ایجاد کار شایسته منجر می گردد.

بر همین اساس معاونت روابط کار پس از سالیان متمادی، با اتخاذ سیاست های نوین و به روز آموزشی؛ از طریق مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت کار و به واسطه کارشناسان مجرب آن مرکز و با بهره مندی از دانش تخصصی اساتید دانشگاهی و متخصصین مراکز علمی و پژوهشی کشور و با حمایت های بی دریغ جناب آقای دکتر عبد الملکی وزیر محترم تعاون، کار و رفاه اجتماعی، اقدام به تهیه و تدوین محتواهای آموزشی یکپارچه، استاندارد و منطبق با نیازسنجی های آموزشی؛ همچنین دستورالعمل های فنی در زمینه حفاظت فنی و ایمنی نموده است. امید است نتایج و ثمرات این مکتوب که با بهره گیری از جدیدترین متون علمی داخلی و بین المللی و متناسب با نیاز علوم و فناوری های پیشرفته روز تدوین گردیده است، بتواند در ارتقای سطح دانش ایمنی و آگاهی جامعه کار و تولید کشور موثر واقع گردد.

علی حسین رعیتی فرد

معاون وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی

فهرست

عنوان

شماره صفحه

فصل اول.....	۱۱
مقدمه‌ای بر اهمیت آتش‌سوزی و آمار حوادث در ایران و دنیا.....	۱۱
۱-۱ حریق و اهمیت آن.....	۱۳
۱-۲ حوادث مهم حریق در ایران.....	۱۳
مقدمه‌ای بر اهمیت آتش‌سوزی و آمار حوادث در ایران و دنیا.....	۱۳
۱-۳ برخی موارد کلی درباره حریق و آتش‌سوزی.....	۲۲
فصل دوم.....	۲۵
تعاریف و اصطلاحات کلیدی در حریق.....	۲۷
فصل سوم.....	۳۱
۳-۱ حریق / آتش.....	۳۳
فرآیند شکل‌گیری آتش.....	۳۳
۳-۲ مراحل احتراق.....	۳۴
۳-۳ احتراق کامل و ناقص.....	۳۵
فصل چهارم.....	۳۷
طبقه‌بندی آتش و روش‌های کنترل و اطفای آن.....	۳۷
۴-۱ طبقه‌بندی آتش‌سوزی‌ها از دیدگاه نوع مواد سوختنی.....	۳۹
۴-۲ طبقه‌بندی آتش‌سوزی‌ها در ایران.....	۴۳
۴-۳ روش‌های اطفاء یا خاموش کردن آتش.....	۴۴
۴-۴ پیش‌گیری و ارتقای سطح ایمنی حریق.....	۴۵
فصل پنجم.....	۴۹
مقدمه‌ای بر خاموش‌کننده و اهمیت به‌کارگیری آن‌ها.....	۴۹
۵-۱ تعاریف کاربردی مرتبط با خاموش‌کننده.....	۵۱
مقدمه‌ای بر خاموش‌کننده و اهمیت به‌کارگیری آن‌ها.....	۵۱
۵-۲ ویژگی‌های خاموش‌کننده‌های دستی.....	۵۲
۵-۳ طبقه‌بندی‌ها خاموش‌کننده‌های دستی.....	۵۳